

Historiens slagskygger

ROMAN Informantene

Forfatter: Juan Gabriel Vásquez
Øversetter: Hildegunn Marie Tønnessen Schuff
Forlag: Livro

En bok om fedre og sønner. Om svik og om den vanskelige veien til forsoning.

Juan Gabriel Vásquez er født i Bogotá, Colombia, i 1973. Han er nå bosatt i Spania. Historiske hendelser ligger til grunn for denne boken.

Under andre verdenskrig hadde Colombia et ganske kompleks forhold til de stridende parter. Det bodde et betydelig antall mennesker i landet som hadde røtter i Tyskland og Østerrike da krigen brøt ut. Strategisk plassert som landet er tett opp til den viktige Panama-kanalen og som den gang en del av USAs interessesfære, ble det tidlig lagt press på Colombias regjering fra den mektige naboen i nord. I 1941 fikk USA rett til militærbaser i landet. Samtidig utarbeidet det amerikanske utenriksdepartementet i hemmelighet såkalte svartelister over mennesker med tysk, østerriksk, italiensk og japansk avstamning. Disse listene tok så Colombias regjering i bruk i interneringssøyemed. Og selv om det i mange tilfeller dreide seg om mennesker blottet for sympatier for Hitler og hans allierte, ble colombianske borgere fratatt sine rettigheter, de mistet hele sin formue og de ble internert i leirer.

Journalisten Gabriel Santoro kommer ved en tilfeldighet under vær med denne glemte og godt gjemte delen av historien. Nemlig at både erklærte nazister og motstandere av Hitler ble behandlet på samme måte av myndighetene. Han skriver en bok om dette, *Et liv i eksil*. Den får stor oppmerksomhet og rosende pressemtale. Men ikke av Gabriels far, en velkjent kulturper-

sonlighet i Bogotá. Han slakter boken nådeløst. Sønnen forsøker å få faren i tale, men blir bryskt avvist. Han forsøker flere ganger å få til en slags forsoning, men ikke før faren har gjennomgått en hjerteoperasjon har de en slags samtale. Like etterpå dør imidlertid faren i en trafikkulykke. Gabriel finner ikke ro. Han må vite den egentlige årsaken til farens kulde. Og han begynner å grave i fortiden. Der ligger det mye skjult, viser det seg. For faren har vært en informant. En av disse som under siste krig ga opplysninger slik at svartelistene kunne utarbeides. Og enda verre. Han anga nære venner, venner som ikke på noen måte sympatiserte med

nazistene.

Alt dette ansporer Gabriel til enda en bok. Nå en roman ikke bare om det som hendte under krigen, men også om hva som kanskje skjedde de siste timene faren hans var i live. Han graver i fortiden og i nåtiden. Han intervjuer de som enda er i live og som kanskje vet noe. Men resultatet blir ofte flere spørsmål enn svar. Lag på lag med løgner og dobbeltspill kan virke ugjenomtrengelig, og viser at en enkelt handling langt tilbake kan kaste lange skygger inn i fremtiden.

Det overveldende nærværet av nobelprisvinner Gabriel García Márquez og hans magiske realisme har nok lenge ligget tungt over nye generasjoner av colombianske forfattere. Med Juan Gabriel Vásquez kommer det imidlertid en forfatter som velger en annen vei videre, en annen teknikk og et annet språk. Og resultatet, det er blitt en klok og en fascinerende roman. For selv om den nok mangler den magiske realismens fyrverkeri, har den likevel i seg en velfundert og original blanding av både magi og realisme.

TORBJØRN TRYSNES

” Resultatet er blitt en klok og en fascinerende roman. For selv om den nok mangler den magiske realismens fyrverkeri, har den likevel i seg en velfundert og original blanding av både magi og realisme.